

آبونه

سنه لك آلتی ایلق
 تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش
 ممالک اجندییه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانک

نسخه سی ۵۰ یارمه

دوردنجی سنه

ایجتیهاد

مدیر مرخص
 الهامی صفا

اداره خانه

ایستانبول ، جغال اوغلنده دائره اجتهاد
 Adresse: Idjtihad Constantinople

نومرو ۶۶ — ۱۶ مایس ۱۳۲۹

حریت فکریه یه خادم ، پنجشنبه کونلری چیقار ، اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

کیده رسه کیتسین توفکی اوموزندن دوشمه ز. آرناوود، اقلیمک وعوارض طبیعیہ نکده تأثیریلہ، اولاجاق، سرت طبیعی و هر زمان مغروردر؛ عثمانیلرک یایدیقاری کیی اوقشارسه کز هندی کیی قاباریر، فقط صرب اصولنجه قافالرینه توفک دیجکئی یرلشدریرسه کز پاطلامش بالون کیی سونوب سینهر!

بونلری یازمقندن مقصدیمز آرناوودلق حقنهد بر تدقیق اجتماعی وروحي یایمق ده کیلدر. آنجق بر مطالعه سیاسییه مقدمه حاضر لامقدر؛ چونکه بزم اسباب اندراسمزدن بریمی ده سیاستده بوکیی مؤثراتی قطعاً نظر اعتباره آلامش اولمقلغمزدر. ایشته یوقاروده ویردیکم تفصیلات کوستریورکه بویله پریشان بر قومده قطعاً وحدت سیاسیہ اولاماز. یالکز لسان اعتباریلہ بر وحدت وارسه ده اوده متفرق یاشماق مجبوریتیلہ مختلف شیوهرله انقسام ایتشدز. مثلاً شمالده کی کیغارلرک طرز تکمیلہ جنوبده یونان لساننک نفوذینه معروض قالان طوسقالرک لهجهرلی آراسنده پک بویوک فرقلر واردر.

هیچ بیر دین اورالرده وحدت حاصل ایدہ چک قادار انتشار ایدہ مدی. بونک سببی مملکتک داغلق اولماسی، وسائط سفریه ویولرک فقدانی وبالخاصه مختلف مناطق نفوذہ طبیعیہ منقسم اولماسیدر. بوخصوصده ارناوودلق ایسویچرہ به بکزره، خرسیتانلق، اورتو-دوقسلق، اسلامیت، وقاتولیکلک عینی زمانده موجوددر. فقط اکثریت مسلمانلرده در. آنجق هرهانکیسنه منسوب اولورسه اولسون، آرناوودک دائماً پک صودن بر دینی واردر. خلیفهیه اطاعتی اسماً قبول ایدہ دلر. عسکر ویرمکه هیچ بر زمان طرفدار اولمادیلر. یالکز خاقان سابق حضر تلرینک زمان سلطنتلرنده سرایه صیرمالی الیسهلی سچمه بش اون نفر کونده ردیلرسه ده بونلرده عسکر اولمقندن زیاده محفل مطلقیتہ اطاره قلنمش برده ارناوودلق مبعوثی یاخود سفیری کیی بر شی دیلرکه وظیفه لری وجود اقدس جناب ظل اللهی بی محافظه عنوانیه

بش اون سطرلق شیئری یازمقدنسه یازماق آلبانه ز دوستلریز ایچین داهای خیرلیدر! بوسوزلردن حالاتبیت مقدسه عثمانیه آلتده یاشایان آرناوودلر کوجنمه سینلر، اونلری بووضعیتده بولوندوران، مملکتلرینک سدچینی آندیران داغلیدر؛ بوکونه قادار مدنیتک کوزی دیمک اولان هیچ بر تونال اونلرک اومعظم قایلرینی دهله رک ایچ طرفی کوره مدی. ایشته بوسبیلہ ده کیل خارجدہ کی دنیادن خبردار اولایلمک، حتی بر برلرینی بیلہ لایقیله طانیامادیلر. قرون وسطا و فہ اودالیتہ اورالردن هیچ اکسیک اولمادی. هرقلعه ده، هرقلعه ده مازغاللی مالزغالسز هر سورده بر بکله بش اون جنکاور تبعه ویاخود معیت... ایشه هرهانکی عصرک دوربینیلہ آرناوودلغه باقارسه کز بو هیئت اجتماعی متفرقه بی دائماً یرلی یرنده بولورسیکز! دنیاده هیچ بر مملکت بوراسی قادار مدنیتدن آزاده قلماش، هیچ بر اقلیم بونک قادار محافظه وحشت ایتهمشدر. صحرای کیر داهای زیاده معلوم، تیت داهای آرمجھولدر!

عددلرینی قطعی اولارق هیچ کیمسه بیلیمور، غالباً بریاخود ایکی میلیوندر! بونلر، آشیلک، اسکندر کبیرک جهانکیر اولدینی دورلرده نه حالده ایسلر، حالاویله درلر! معیشتلرینی چوبانلق و مصر زراعتیلہ، شکار آرقاسنده پویان اولماقلہ تدارک ایدن بویاری جثلی، غول آسا آدملره قیر سرداری عنوان محتشمی قادار موافق بر تعبیر بولوناماز! تشکیلات اجتماعیہ لرینک ایلک قدمه سی قبیله در؛ بومؤسسہ نک حکمت وجودی «قان کودمک» دیدکبری انتقام و حین حاجتده مدافعه مشترکدر. ایکنجی درجه ده قبیله لرک تشکیل ایتدیکلری (Clans) واردر. اصل بکلر بونلرک رئیس لیدر. قافله در دستی، اجنبی سیاحلرک حمایه سی بونلرک امریلہ وقوع بولور. افراد آراسنده، عائله لر آراسنده دائماً اهمیتسز شیئر ایچین منازعه لر تحدت ایدر. آرناوودلقدہ حال حرب، حال دائمی وطیعییدر. بونک ایچین بر آرناوود نرہیه

تورك بويوندوروغندن قورتولماي دوشونديلر ! حتى بر فرانسزجه كتايده او قوديغمه كوره اعيان رئيسى فريد پاشا حضرتلرى بيله اوزمان استانبولده بومقصد علوى يه خادم (دريتا) نامنده بر جمعيت تشكيل ايتمشلر وافكار استقلالك مملكتلرنده انتشارى ايجيزده آرناوودجه بر غزته بيله چيقارمشلر ؛ فقط بوتشبت مشار اليهك خدمت حكومهتدخوللرى سبيله عقيم قالمشدر ! صوكره يوقارودده بحث ايتديكم برلين قونغره سنه قارشى براراضى مسئله سندن دولاي اولان قيام عمومى كاير كداصل افكار مليتپروراننهك مبدأ انفلاقي بوتاريخدن اعتبار آدر . بالاخره فريد پاشانك دريتاسنى باشقالرى بكرشده احيا ايتديلر ؛ بوضورتله مركز فعاليت خارجه انتقال ايتدى . اتحاد معناسنه كلن (باشقيم) جمعيتى بوضورده تأسس ايتدى . صوفيهده ، بلغرادده ، بروكسلده ، قاهردهده و آمرىقاده غزتهلر تعدد ايتدى . فقط تاثيرلرى پك آزدي ، چونكه اهالى او قومق بيلميوردي . بو حال اعلان حرىته قادار دوام ايتدى . اوزمان آرناوودلر مشهور ، صداقت بساسنى عقد ايتديلر . صانكه اولجه اسير ايتمشلر كيى حرىته سهوينديلر . لاكن بوسرور و محظوظيت پك كوندهك برشى اولدى : بونك يكانه سببى اتحاد و ترقى جمعيتنك فرط حيتيدر ، چونكه فرط حيتدهده ، اكر نتيجه سى خيرلى اولمازسه ، بروسيله (اتمام) اولاييلير . جمعيت ، دونكى ولايتلريز بزه قارشى رقيب بردهر دولت قياقنده عرض اندام ايدوب دوروركن ، تكرار اليزده كي يرلردن برقاچ حكومت داها وجوده كتيرمك ايسته ميوردى . بوشبه سز اك دوعرو ، اك موافق واك ناموسكارانه بر طرز تفكردى . فقط مع التأسف تطبيقه ياكش يولدن كيدىلدى . عثمانلىغى تركيب ايدن مختلف ملتله هيچ بر امتياز و يرمهك ، اونلرى يكرنك بر كومه حالنده بولوندمرق حصول مقصده كافى ووافى ظن ايدىلدى . قوس قوجا اوستريا كوزلريزك او كنده پارلايوب دوروركن بوشعشعنهك زهدن كلديكى بر تورلوتديق ايدمدك .

سيوب ايجمك و محتشم چيكنلرينك صيرمالى قوللرينى سالامقدن عبارتدى ! دين قدسى اسلام انسانلر آراسنده كي حسيات مليه يي اويوشدوران بر رحيق سماوى اولديغى حالده بو فوق البشر تاثير ربانيسى آرناوودلرى ، اقوام سائرده كورولديكى كيى ، مطيع رحمان ايدمدى ! حتى مثلاً محمد اسملى بر چوبانك ، بر خرستيان ملتداشنه اولان صميميتى سبيله ، صوك دنيايه كلن چوجوغنه اسم آزاركن ، آرقاداشنك يوزينه باقاراق :

— هايدى بوده سنك اسمكده اولسون ، نيقولا ! ديديكى اكثريا كورولش شيلردندر . يالكز ، سياسته هردورده بر جهانكيير مسئولينك سايه عنواننده ياشامش اولان بو داغليلرى بر برينه باغلايان اك قوتلى رابطه ، مليت باغيدر . مع مافيه كيغالق و طوسقالق آراسنده بونك نه درجه يه قادار ادامة آهنگ ايدميهلجى كسديريله مز . بونكه برابر ، شيمدى يه قادار قايلالرينك ، داغليلرينك اتكارندن روماليلرك ، جرمانلرك ، اسلاولرك ، توركلرك محتشم و مظفر كچيشلرينى سير ايدن شمال و جنوب اهاليلى ، يابانجى بر قومه قارشى بر هيئت مجموعه تشكيل ايدميهلير . مثلاً برلين معاهده سى زمانندهده قونغره يه قارشى پايدقلى بويه بر حركته موفق اولمشلردى .

عثمانلىلر آرناوودلغى فتح ايتمديلر ، يالكز عموميت اعتباريله ضبط و الحاقيله اكتفا ايتديلر ؛ بوكاده سبب مجارستانك فياض صحرالينه آقن ايدميهللمكه يول بولمق مقصديدى ! اوزماندن برى آرناوودلقدن دين اسلامك انتشارندن باشقا بر نتيجه حاصل اولمادى . مسلمان آرناوودلره آوروپانك كوردلرى دينيله بيلير . سلطان عبدالحميد بونلره پك چوق يوز ويردى ؛ حكمتى صرب ويونان وسائر پروپاگاندا لرى آلتنده قالان خرستيان اهالى يه قارشى كنديلردن استفادة ايدى . ويركى ويرميورلردى . بوتون معناسيله آلهك قيرلرنده حر ياشييورلردى . بو حالده اولان بر قوم طبيعى اغواآت خارجه يه چابوق قايلير . (۱۸۷۰) ده كنچ آرناوودلر

مقابلہ من شونلردی: ادارہ عرفیہ، تحریر نفوس، قاداسترو
تشکیلاتی، منتظم ویرکیلر، منتظم اخذ عسکر و قولہلرک
ہمدی!

ایستہ آرناوودلرلہ آرمزده کی اختلاف نظر بودر جہی
بولمشدی. نہایت بوداغلی آداملرک اوموزلرنده کی سلاحری
آلینمادن بر شیء پایلامیہ جنبی آ کلاشیلدی. وفی الحقیقہ
سلاحری دہ طوپلانمایہ باشلادی؛ بوده طورغود پاشانک
ہمتیلہ اولدی. فقط اسایش وامیتی مقرر اولمایان بر
مملکت اہالیسندن سلاح آلمق دوعروسی بر آرتنقید
ایدیلہجک حرکاتنددر. فی الواقع شیمدی صربلزدہ اویاہ
یایمقدہ لرسہدہ اوزمانکی استاتوقو ایلہ بوکونکی حال وموقع
آراسندن یلار اسدی، ییلار کچدی! اگر بزده بوکون
صربلرک یایدیغی رومایلی ممالکنی ضبط وقتح ایدہرکن
یایسایدیق اوزمان ہیچ شہہسز مفید اولوردی، فقط
آلتی یوز بوقادار سنہ ادارہدن ویاخود ادارہسزلکدن
صوکرہ بر دنبرہ، بر دولت اجنبیہ کیی تمیل پولتیقہسی
تطبیق ایدیلہ من! اوزمانکی صدر اعظممزلک (جنوبی)،
بالآخرہ تصحیح ایدہرک (مرکزہ نظر آ جنوبی) [*]
دیہ توسیع ایتدیکی شمالی آرناوودلق عصیانیدہ ایشتبہزم
بو فرط حمیتک نتیجہ بی کناہیدر.

بوکون اورتادہ آرناوودلقدن فلان اثر قالمادی؛ اونک
ایچین برماضی محتشم تاریخینک خاطراتی احیاء خطیاتی
تنقید ایدہرکن شونی دہ اونوتمایلم کہ زلر آرناوودلقده
نہ شدتمزی آدم عقلی کوسترہ بیلدک، نہدہ ملایتمزی
چونکہ بالآخرہ سلاحلرک بیلہ رؤسا طرفندن یاریم
یامالاق طوپلاتدیر یلماسنہ راضی اولدق! اوزمانکی حکومتہ
بویلہ بر مجبوریت قارشیسندن بولوندی. فقط بوتون بونلرہ
میدان ویرلہدن یوقارودہ بر قاچ مادہسنی عرض ایتدیکم
مطالبی قبول ایتسہیدک عجباشیمدی زیانمی ایش اولاجقدق،
یوقسہ ہیچ اولمازسہ اثنای عصیانده اوملعون قایاقلردہ
شہید اولان آنادولی اولادلرینک مبارک وقیہ تہدار

[*] مرکز، ویانہ اولاجق!..

تورکیا کی مملکتلرک قانون اساسیسی، مختلف ولایت
واقیلملرک احتیاجاتی افادہ ایدہن بر چوق قوانین اساسیہدن
مرکب اولاییلہجکی مع التأسف آ کلایامادیق. فی الواقع
دنیا دہ اچوق دشمنی اولان دولت، حکومت عثمانیہدر.
قارشیمزده روسیہنک زیر ریاستدہ بوتون دولتلردن
مرکب برہیئت اعدا واردر؛ فی الحقیقہ بونلرہ آنا اولان
روسیہ بالقانلردہ درت تانہ کوچوک روسیہ داہایتیشدیر مشدر،
شیمدی کندیسکی دیکلہ نیور، چوجوقلری ایچین ایچین
زملہ اوغراشییور. تبعہ غیر مسلمہ یی تحریک ایدیور،
آرناوودلری اویندیرارق راداستقلالہ سوق ایدیوردی.
بونلر دوعرو. لاکن عجبا بزم تطبیق ایدہجکمز تدابیر،
صرف بو جریانک عکسنہمی صرف بازو ایتکدن
عبارتدی؛ عجبا آرناوودلرہ بر آزامتیار ویرسہیدک،
بوندن صوکرادہ القات خارجیہ شدت سابقہسیلہ انقیاد
ایدہجکلمیدی؛ اودت، آرناوودلر بزہ خیانت ایتدیلر،
فقط بزم منفعتہ، بوکامیدان ویرمہمکدی. آرناوودلرہ بر آ
مساعدا تہ بولونمایہ حیتہمزانع اولدی. ینہ بو حس علوی
دور اندیش اولمازہ حائل کسیددی؛ ہر عثمانلی یی تورک،
ہر ملیتی کندیمز کی دوشونور، وجودلری بقامزہ معلق
فرض ایتدک. ایشتبہ بن بونک ایچین منفعت وطنندن باشقا
برشی ایستہمہین اتحاد وترقی جمعیتی فرط ہمتلہ اتہام
ایدیورم.

جاوید پاشانک سفرنندن صوکرہ آرناوودلر حکومتک
نظر اسعافقہ بر طاق مطالب ملیہ عرض ایتمشلردی؛ بونلردن
خاطرمدہ قالان اک اہمیتی نقطہلری ایشتبہ قید ایدیورم:
۱ — آرناوودلقده تورکجہ ایلہ برابر آرناوودجہنک دہ
لسان رسمی اولماسی.

۲ — آرناوود عسکرلرینک یالکز کندی مملکتلرنده
استخدامی.

۳ — ویرکو بقایاسندن فراغت وعفو عمومی.
بوکا جواب اولارق حکومت اون بیک کیشیلک بر
اردو ایلہ شوکت طورغود پاشانی کوندہردی. اوامر

قائلی می کار ایده جکدک؟ بن بوسویدیکریمک مطلقا
 اوزمانلر قابل تطبیق اولدیغی ادعا ایتیمورم، کیم بیلیرنه کبی
 مشکلات ایچریسنده اوخط حرکت اختیار ایدلمشدر؛
 مع مافیه کچن شیئرک تنقید و تخطری کله جک
 شیئرک تدبیر و تنظیمنه یارار؛ بونلری اونوتمازسق
 بلکه بوندن صوکر ا حسن نیت و آتش و ظنپوریمزه داها
 بعض اساسات اداریه و سیاسیه یی ده تردیف ایده رک
 حرکت ایده رز.

بر آز اول القات خارجیه دن بحث ایتیمدم؛ شیمدی ده
 بونی تدقیق ایده لم: آوروپا ظاهر آ آرناوودلق عصیانلری
 اورتادن قالدیرمایه طرفداردی. فقط حقیقت حالده
 اونلری بوضالاته سوق ایده نه یینه کندیسیدی؛ بونک
 سببی اوزون مدت سیاست عمومیه یی اشغال ایده ن
 شومندوفرلر مسئله سیدر. آوروپانک بر ده میر یوللر
 خریطه سی تدقیق ایدلسین ویانه، بوداپشته. بلغراد
 طریقله بر رای سلائیکه قدار اینر؛ ایکنجیسی ده عینی
 (سعید پاشانک مرکز دیدیکی) یردن حرکتله بوداپشته،
 بلغراد و صوفیه طریقله دومانلری صاوورارق استانبوله
 دوغرو قوشار؛ بر تانه سی ده یینه ویانه دن کوستنجه یه
 متهی اولور. کورولویورکه بونلرک اوچی ده بر مرکز دن
 چیقیور؛ اوراسی ده بر جرمان حکومتنک پایتختی در.
 المانیا یاخود برلینه تابع دیمکدر. ایشته بویله جه آلمان
 نفوذ و تجارتی بوتون بالقانلره، روم ایلی یه و بالنتیجه
 تورکیه یه یاییلیور. جرمانلره قارشى اسلاولر دایما هر یرده،
 هر تشبثده حاضر و ناظر در؛ اونلرک ده شرق دن غربه
 دوغرو بر پروژهلری واردر. استانبول - سلائیک - مناستر
 خطی آدریاتیک ساحلنده کی آولونیا یه قدار تمید ایتیمک،
 بوضورتله جرمان آقیننک پیشگاهنه بر سد آهنین قورومق
 ایسترلردی. صربلر قره طاغک اولکون نام لیانی،
 بلغارلرده یینه عینی ده کیزده کائن بیلیم زه یی دوشو -
 نورلردی. بو پروژه تطبیق ایدیلسه ییدی اک فضلہ ایتالیا
 قازانه جقدی، چونکه آولونیا نک قارشیسندن بره ندیزی

اسکله سی واردر. او طریقله طبیعی بالقان شبه جزیره سی
 ایتالیا نفوذ و امتعه سی استیلا ایده جکدی. اوزمان روما
 ویانه نک اهمیتی اسقاط ایده جکندن اتفاق مثلثه رغما
 ایتالیا آلمانیا ایله آوستریایی یالکز براقارق بوخصوصده
 دایما روسله برلکده حرکت ایتمشدر. بوضورتله برطرفده
 انکلتزه، فرانسه، روسیه و ایتالیا، اپیک دیگر اوچنده ده
 آلمانیا و آوستریا اخذ موقع ایتدیلر. هر کس کندی پروژهنی
 مدافعه ایدیوردی. حالبوکه زواللی بزم باب عالی جامع ایله
 کلیسا آراسنده قالمش بی نمازه دوندی! چونکه خطرک
 ایکسیس ده آرناوودلقدن کچوردی! حالبوکه آرناوودلر
 بو پروژهلرک ایکسیس نه ده علیحدار دیلر؛ چونکه بونلردن
 هر هانکی بریسنک تحققنده کندیلرینک باب عالی یه قارشى
 دودوکلری اوتنه جکی یرده بالعکس شومندوفرک دودوکی
 کندیلرینه قارشى اوتنه جکدی. اونک ایچین حکومت
 اسلاولرک پروژهنه سنه تمایل کوسترسه جرمانلردن،
 جرمانلره دونه اسلاولردن استفاده ایدیورلر، اونلردن
 پاره و هر نوع قوت آلاق اداره مرکزیه یه قارشى رفع
 آواز عصیان ایدیورلردی. فقط دنیا ده هر شی، هر حال
 موقتدر. اونلره ده قالمادی. صوکر محاربه بوتون وقهرمانلقلره
 قرمزى مهرینی باصارق خاتمه چکدی. فی الحقیقه آرنا -
 وودلنک استقلالی تصدیق ایدیلورسه ده مملکتک اکثری
 قسمی دشمن آینه کتدی. آرناوودلر استقباللری دیمک
 اولان یانیه واشقودره کبی کندی قلعه لرینی بیله مدافعه دن
 قاچدیلر؛ بوندن صوکر ا بزدن آیری یاشایا جقلر؛ احتمال
 کاملاً مستقل بیله اولاجقلر؛ فقط شوراسنی اونوتما سینلرکه
 مسلمان بر قوم، اونلرک بایراقلرنده کی قارتالک سایه
 جناحنده فیضیاب استقلال اولاماز. آرناوودلر شیمدی یه
 قدار هپ سیاست ملل مختلفه یه تابع اولارق یاشادیلر؛
 حالبوکه حقیقتده مستقلدیلر؛ چونکه اونلر بالفعل جانی
 قارتالرله همنشین ایدیلر؛ حاکم مملکتلرینه نفوذ
 ایده مدی. فقط بوندن صوکر ا که مستقلدلر، اصل
 اسارتلری شیمیدین صوکر ا باشلا یا جقدر. اونلر شیمدی

اسلامك ، صنايع ايسه ينه اكثريت اوزره بونلرك
النده ايدى .

واقعا اوزمانك صنعتكارلىرى يالكلز احتياجات حياته
اك لازملى شيلرى قبا صبا اعمال ايدرلر ايدى . ديمرجى ،
چلينكىر ، يورغانچى ، تىزى ، قوندره جى ، دباغ كچى اصناف
طاقى آدملر هپ اسلامدن اولوب انجق دولكر ، ديوار جى
اتمكچى ، قويومچى كچى بعض ارباب صنايع رومدن ايدى .
شو قدر وار كه جزيره مك اك مهم صنعتى اولان رنجبرلك
روملر طرفدن اجرا ايديلردى اغلرك خدمتنده اكثريا
روم ايشچيلرى وار ايدى . بونلر اغير ايشلرى اجرادن
اوصافمازلر ، اوت ، صوغان آرپه اتمكى ايله قناعت ايدرك
پاره بريكديرمكه پك هوسكار ايديلر ارلك ، قادين ،
چوجق ايشلر و محصول سعى ، ادخار ايديلهرك نهايت بو
پاره ايله اغلردن برترلاجىز اشترا و اعمار ايدرلردى .

بلده مزك برتجار چارشوسى وار ايدى كه ليمايه منتهى
ايدى . پدرم ايله چارشودن كچركن صاغده صولده
يىكه و ميندرلر اوزرنده اوطوران تجارى درخاطر ايدرم .
مغازه لرى امتعه ايله طولو ايدى . اوزمان هفتده يالكلز
بردفعه بر كوچك اوستريا و پورى ليما نيزه اوغرار و جزوى
مال الوب ويرردى . نقليات بحريه همان اسلام قايق
وسفينه ليله اجرا ايدى لكده ايدى . ليما نيزه جمعه ، بايرام
كونلرى تموج ايدن عثمانلى باير اقلرىنى شمدى كورور
كچى يم . على قپودان اسكندريه ، احمد قپودان ايستانبوله ،
برى اطه لره ديكرى سوريه و ياطر ابلس غرب سواخلنه
كيدوب كليردى . سرمايه لى قايقلر اسكله دن اسكله يه كيدوب
مبادلات متنوعه ايله اوغراشيرلردى . عودتلرنده كتور
دكلرى هدايايى عالمه افراديله احبابلرينه توزيع ايدرلردى .
بوندن سفرك مثمر اولديغى اكلا شيليردى . نه مسعود
برزمان ايدى ، اوزمان ! قصبه مزده ، بتون جزيره مزده
ثروت مليه مكمل ايدى . او وقتلرده بن اون ياشلرنده
ايدم . ديمك قرق سنه اول حال بويله ايدى .
لكن بو سعادتك بر كولكللى طرفى وار ايدى .

بادء استقلال ايله سرمست اولديقلرندن بونلرى حس ايتمزلر .
بركون اجنبى نفوذلى ، لسانلرى ، مؤسسات و سرمايه لرى ،
شركتلىرى ، قومانيه لرى ، شومند و فرلرى و وطنلرى استيلا
ايدم جاك . . داغلرى ده لينه جك ، ذى قدرت وزنكيين
يا بانجيلره ، يالانچى متمدنلر خدمتكار اولاجقلر ، اوموزلرندن
توفنكلرى آليناجق ، عسكره كيده جكلر ، ويركى ويره جكلر ،
دينلرى قالماياجق ، يالكلز احتمال قبلرنده عثمانليغك خاطره
لايموتى جانلانا جقدر ! بيلمك كه آرناوودلغك ده ااون
بش سنه عمرى وار ميدر ؟ .. روسلره بالقان متفقلرى
آرناوودلنى بزم حياه مزه توديع ايتك ايسيتورلر !
ايمك كه حكومت مز حيتله مغلوب اوله رق صرف بر عنوان
ايچين بويله بر فلاكتى داهباشمز دولاشديرماز ! بز
اوندن آنجق ، آرناوودلقدده بارى ادامء اسلام ايچين
تدا بيرده بولونماسنى ، معاهده صلحيه بوكا دائر قيود
و شرائط وضع ايتديرمه سنى ، مملكتك ياريسنك تقسيمنه
مع التأسف اوزاقدن نكاهبان اولمقدن باشقا برشى ياباماين
اوچ يوزمليون اهل اسلامك بوضورتله اولسون كوزياشلىرىنى
قوروتاييله جك بر نفعه تسليم الده ايتمى بكلرز .

جمعه ، ۱۰ مايس . ۱۳۲۹

عقارتلر اسماعيل هاسى

ماضى به عطف نظر

آق ايچون چاره نجات

نم كچى ياريم عصر معمراولمش اولانلر چوجقلقلرنده
كچيرمش اولدقلى ايامى شو كونلر مزله مقايسه ايدرلر سه
نه بويوك برفرق كه ره جكلر !

آق دكزده كى اطه لمزك اك بيو كنده طوغشم ،
اوزمان بلده مزك اها ليسنى همان كاملا اسلام تشكيل
ايدىوردى . باشقه كويلرك سكنه سى يا بتون اسلام ياروم
ايله قاريشيق ايدى . هر حالده عموماً اموال و عقاراتك
اوچ ربى قدرى اسلام ملكى ايدى . روملر اصحاب
املا كه « اغا » ديرلردى . شهرده تجارت همان منحصر آ